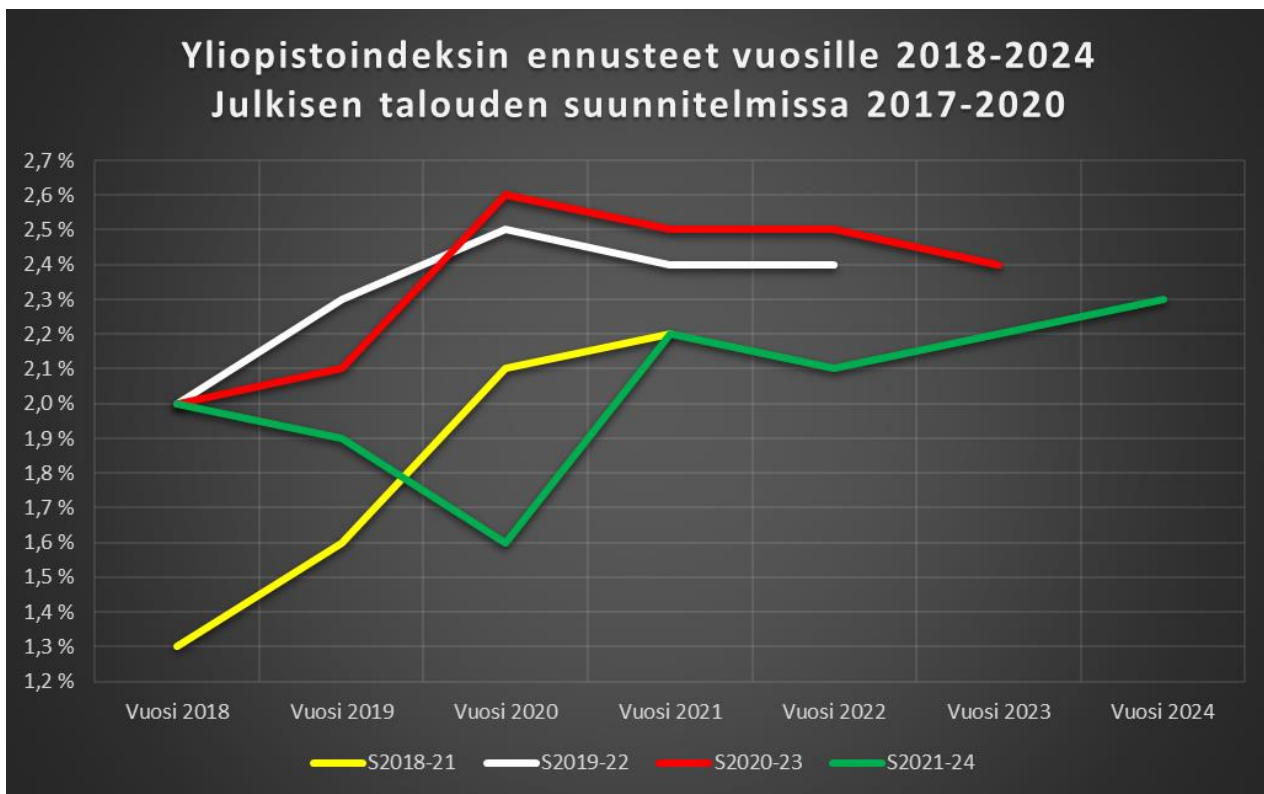

Julkisen talouden suunnitelma 2021-2024:

Yliopistoindeksit toteutumassa lähivuosina ennakoitua pienempinä

Valtiovarainministeriö [julkisti 16.4.2020 iltapäivällä](#) odotetun [Julkisen talouden suunnitelman vuosille 2021-2024](#) (JTS). Julkisuudessa huomio keskittyi koronaviruksen talousvaikutusten ennakointiin. Ja tähän liittyen ennusteet olivatkin varsin karuja, kun perusennusteessakin Suomen bkt laskee vuonna 2020 [peräti 5,5 prosentilla](#). Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta jokakeväisen julkisen talouden ennusteen mielenkiintoisinta antia on valtiovarainministeriön uusi ennuste yliopistoindeksin koosta. Korkeakoulujen valtionrahoituksen indeksikorotukset on kytketty tähän indeksiin. Yleensä kevään JTS:n lukuja käytetään sellaisenaan seuraavan vuoden budjetissa, mutta esimerkiksi vuonna 2019 näitä tarkennettiin vielä syksyllä. Tällöin yliopistoindeksin ennuste vuodelle 2020 laski 2,8 prosentista 2,6 prosenttiin, mitä lukua käytettiin lopulta myös ammattikorkeakoulujen lopullisena indeksikorotuksena. On todennäköistä, että poikkeuksellisen epävarmassa tilanteessa lopullinen yliopistoindeksi vahvistetaan myös tänä vuonna vasta syksyllä.

Viivain seuraa valtiovarainministeriön tekemiä ennusteita ja hyödyntää näitä mm. tulevien vuosien rahoitustason ennakoinnissa. Menneiden vuosien ennusteiden pohjalta on nähtävissä trendiä siitä, mihin suuntaan talous ja siihen kytkeytyneet indeksit ovat kehittyneet suhteessa ennusteisiin:

Kuva 1: Yliopistoindeksin ennusteet vuosille 2018-2024 Julkisen talouden suunnitelmissa 2017-2020

Kuvasta 1 näkyy, miten lähivuosien ennusteet yliopistoindeksistä ovat kehittyneet viimeisen neljän JTS:n aikana. Ennuste kasvoi 2017-2019, mutta tuoreessa ennusteessa indeksiä on korjattu reilusti pienemmäksi. Vuoden 2019 ennuste – yliopistoindeksin toteuma selviää kahden vuoden viiveellä – on korjattu 0,2 % alaspäin, vuoden 2020 ennuste peräti 1,0 % alaspäin ja vuoden 2021 ennustekin 0,3 % alaspäin. Myös tätä seuraavien vuosien ennusteita on korjattu alaspäin, mutta hieman aiempia vuosia maltillisemmin.

Ammattikorkeakoulujen perusrahoitus 2017-2024, JTS 2020-2023 ja JTS 2021-2024								
JTS	Vuosi	Nimellinen rahoitus (€)	Tason muutos (€)	Yliopisto-indeksi (%)	Inflaatio %			Reaaliarvo (2020)
					Ennuste	Osuus	Toteuma	
JTS 2021-2024	2017	779 917 000 €	-	0,0 %	1,0 %	0 %	1,0 %	823 600 213 €
	2018	777 017 000 €	-2 900 000 €	0,0 %	2,0 %	0 %	2,0 %	804 448 808 €
	2019	774 853 000 €	-2 164 000 €	0,0 %	2,1 %	0 %	1,9 %	787 250 648 €
	2020	815 182 000 €	20 000 000 €	2,6 %	2,6 %	100 %	1,6 %	815 182 000 €
	2021	833 116 004 €	0 €	2,2 %	2,2 %	100 %	2,2 %	815 182 000 €
	2022	842 633 689 €	0 €	1,1 %	2,1 %	100 %	2,1 %	807 375 982 €
	2023	861 171 630 €	0 €	2,2 %	2,2 %	100 %	2,2 %	807 375 982 €
	2024	880 978 578 €	0 €	2,3 %	2,3 %	100 %	2,3 %	807 375 982 €
JTS 2020-2023	2017	779 917 000 €	-	0,0 %	1,0 %	0 %	1,0 %	832 994 366 €
	2018	777 017 000 €	-2 900 000 €	0,0 %	2,0 %	0 %	2,0 %	813 624 516 €
	2019	774 853 000 €	-2 164 000 €	0,0 %	2,1 %	0 %	2,1 %	794 670 484 €
	2020	815 182 000 €	20 000 000 €	2,6 %	2,6 %	100 %	2,6 %	815 182 000 €
	2021	835 561 550 €	0 €	2,5 %	2,5 %	100 %	2,5 %	815 182 000 €
	2022	856 450 589 €	0 €	2,5 %	2,5 %	100 %	2,5 %	815 182 000 €
	2023	877 005 403 €	0 €	2,4 %	2,4 %	100 %	2,4 %	815 182 000 €
	2024	894 545 511 €	0 €	2,0 %	2,0 %	100 %	2,0 %	815 182 000 €

Taulukko 1: Ammattikorkeakoulujen perusrahoitus 2017-2024, JTS 2020-2023 ja JTS 2021-2024

Taulukossa 1 on kuvattu uuden JTS:n ennakoitua vaikutukset ammattikorkeakoulujen lähivuosien valtionrahoitukseen. Taulukon yläosassa on uuden JTS:n mukaiset luvut, joista oranssilla taustavärjättyt ovat muutuneita suhteessa alaosassa olevaan syksyllä 2019 julkaistun JTS 2020-2023 ennusteisiin.

Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta merkittävin ennuste koskee vuoden 2020 yliopistoindeksiä. Se maksettiin korkeakouluille 2,6 % suuruisena, mutta nyt valtiovarainministeriö on laskenut ennustettaan peräti yhdellä prosenttiyksiköllä. Indeksikorotukset toimivat siten, että budjettivuonna käytetään rahoituksen perustana uusinta ennustetta, mutta ennusteen ja toteuman välinen ero kompensoidaan kaksi vuotta budjettivuoden jälkeen. **Näin ollen uusimman ennusteen mukaan ammattikorkeakoulujen vuoden 2022 indeksikorotus on toteumassa peräti 1,4 % aiemmin ennakoitua pienempänä. Tämän vaikutus ammattikorkeakoulujen valtionrahoituksessa on reaaliarvoltaan 7,8 M€ ja nimelliseltä arvoltaan 13,8 M€.**

Taulukosta näkyy, miten vuosien 2017-2019 ammattikorkeakoulujen rahoituksen reaaliarvo on uudessa ennusteessa noin 10 M€ aiempaa ennustetta pienempi. Tämä johtuu vuosien 2019 ja 2020 ennusteiden korjaamisesta alaspäin uusimmassa JTS:ssa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että valtiovarainministeriön laskelmien mukaan korkeakouluille on maksettu liikaa indeksikorotusta vuonna 2020. Tämä peritään takaisin vuoden 2022 rahoituksessa, mikä laskee myös ammattikorkeakoulujen rahoituksen reaaliarvoa lähes kahdeksalla miljoonalla eurolla.

Osviitta-simulaatiotyökalun käyttäjät ovat versiosta 2.0 lähtien voineet simuloida myös yliopistoindeksin ennusteen – jonka mukaan indeksi on maksettu – ja toteuman välisiä eroja. Työkalun avulla voi taulukon luvuilla katsoa, mitä uusien ennuste merkitsee oman ammattikorkeakoulun näkökulmasta. Siinä voi tarkastella myös valtiovarainministeriön vaihtoehtoista ennustetta, missä koronaan liittyvät rajoitukset kestäisivät kolmen kuukauden sijaan kuusi kuukautta, jolloin **bruttokansantuote supistuisi peräti 12 %**. Tällöin vuoden 2020 yliopistoindeksi voisi laskea jopa noin 0,5 % - 1,0 % tienoille.

Koronan vaikutukset voivat näkyä tulevaisuudessa luonnollisesti myös yliopistoindeksin jäädytyksenä tai puolituksenä – tai vuoden 2020 tehdyn rahoituksen tasokorotuksen osittaisena perumisena. Viivain seuraa tilannetta ja raportoi siitä Osviitta-tietopalvelun asiakkaille. Toukokuussa 2020 ilmestyvässä Osviitta-simulaatiotyökalun versiossa 2.5 käytetään pohjana uusimman JTS:n ennusteita.